

Κριτήρια από την Τράπεζα Θεμάτων

Γλώσσα και κοινωνικοποίηση.

Ο πρώτος κώδικας επικοινωνίας, δηλαδή η μητρική γλώσσα, είναι κοινωνικός θεσμός. Αυτό σημαίνει ότι η γνώση της μητρικής γλώσσας και η καλή χρήση της είναι το κυριότερο μέσο ένταξης στην κοινότητα, εφόσον αποτελεί τη βασικότερη προϋπόθεση για επικοινωνία και για δημιουργία σωστών και ολοκληρωμένων σχέσεων με τα υπόλοιπα μέλη. Χρησιμοποιούμε την ομιλία για να έρθουμε σε επαφή με τους άλλους. Για να μην είμαστε μόνοι ή αποξενωμένοι. Και από την άποψη αυτή, η κατάκτηση της γλώσσας μας βοηθάει να αποφύγουμε την απομόνωση.

Κι ακόμα, ο κοινωνικός χαρακτήρας της γλώσσας υποδηλώνει ότι πρόκειται για ένα σύστημα το οποίο λειτουργεί πέρα και πριν από τα συγκεκριμένα άτομα. Κάθε νέος άνθρωπος υποχρεώνεται να μαθαίνει και να χρησιμοποιεί τη μητρική του γλώσσα, γιατί σε αντίθετη περίπτωση διατρέχει τον κίνδυνο της περιθωριοποίησης ή και της απόρριψής του από την ομάδα. Και από την άποψη αυτή η κατάκτηση της μητρικής του γλώσσας δεν είναι απλώς μια ευγενική πρόσκληση προς το κάθε νέο άτομο αλλά, μέσα σε ορισμένα πλαίσια, πρέπει να νοείται ως κοινωνική επιταγή¹. Έτσι, η κοινωνικοποίηση του ατόμου και η επικοινωνία του με τα άλλα άτομα της γλωσσικής κοινότητας έρχεται ως αποτέλεσμα της κατάκτησης της μητρικής του γλώσσας, αλλά και ταυτόχρονα αποτελεί το αίτιο για περαιτέρω καλλιέργεια και βελτίωση της γλωσσικής του ικανότητας.

Η σχέση όμως μεταξύ ατόμου και γλώσσας δεν πρέπει να θεωρηθεί ως μονόδρομος, ως πλήρης δηλαδή υποταγή του ατόμου στον κώδικα του κοινωνικού συνόλου. Όπως, βέβαια, είναι φυσικό, κατά την πρώτη περίοδο κατάκτησης της γλώσσας από το άτομο, στην οποία μπαίνουν οι βάσεις της κοινωνικοποίησής του, υπάρχει σίγουρα η έννοια της υποταγής του στην κοινωνική απαίτηση. Όμως, σε ένα δεύτερο στάδιο ανοίγεται μια ευρεία προοπτική που του παρέχει δυνατότητες για ελεύθερη προσωπική του έκφραση. Στο πλαίσιο, επομένως, της χρήσης της μητρικής γλώσσας το κάθε άτομο δημιουργεί το προσωπικό του ύφος και προβάλλει την ατομικότητά του, παρά το γεγονός ότι η γλωσσική επικοινωνία στηρίζεται σε ένα φαινόμενο που δημιουργείται και λειτουργεί με κανόνες και αρχές, οι οποίες καθιερώνονται από το κοινωνικό σύνολο.

¹ επιταγή: προσταγή, διαταγή

Έκφραση Έκθεση Α΄ Λυκείου

Θέματα

A1. Για ποιους λόγους, σύμφωνα με το κείμενο, η γνώση και η καλή χρήση της μητρικής γλώσσας βοηθάει τους ανθρώπους να αποφύγουν την απομόνωση; (60-80 λέξεις) **(Από την Τράπεζα Θεμάτων)**

(μονάδες 15)

A2. Ποια είναι τα δομικά μέρη της δεύτερης παραγράφου (Κι ακόμα ... ικανότητας) του κειμένου; **(Από την Τράπεζα Θεμάτων)**

(μονάδες 10)

B1. «Στο πλαίσιο [...] της χρήσης της μητρικής γλώσσας το κάθε άτομο δημιουργεί το προσωπικό του ύφος και προβάλλει την ατομικότητά του»
Χρησιμοποιώντας την παραπάνω περίοδο λόγου, να δημιουργήσετε μία παράγραφο 60-80 λέξεων. **(Από την Τράπεζα Θεμάτων)**

(μονάδες 10)

B2. Να επισημάνετε στο κείμενο τρεις λέξεις ή φράσεις που ανήκουν σε ειδικό λεξιλόγιο. **(Από την Τράπεζα Θεμάτων)**

(μονάδες 15)

Γ. Σε μία επιστολή 300 - 400 λέξεων προς έναν φίλο σας που παραμελεί την γλωσσική του καλλιέργεια, να αναπτύξετε την σημασία που έχει η ορθή γνώση της μητρικής γλώσσας. **(Από τον καθηγητή)**

(μονάδες 50)

Απαντήσεις

A1. Η γλώσσα είναι παράγοντας για να επικοινωνούν οι άνθρωποι και να συνάπτουν μεταξύ τους σχέσεις, οι οποίες είναι υγιείς. Επομένως, με την χρήση της γλώσσας, οι άνθρωποι κοινωνικοποιούνται και απομακρύνονται από την απομόνωση. Αντιθέτως, αν οι άνθρωποι δεν γνωρίζουν ικανοποιητικά την μητρική τους γλώσσα, τότε υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να μην γίνουν αποδεκτοί από το κοινωνικό σύνολο.

Έκφραση Έκθεση Α' Λυκείου

A2. Θεματική περίοδος: *Κι ακόμα, ο κοινωνικός χαρακτήρας ...συγκεκριμένα άτομα.*
Λεπτομέρειες: *Κάθε νέος άνθρωπος υποχρεώνεται ... ως κοινωνική επιταγή.*
Κατακλείδα: *Έτσι, η κοινωνικοποίηση ... βελτίωση της γλωσσικής του ικανότητας.*

B1. Στο πλαίσιο της χρήσης της μητρικής γλώσσας το κάθε άτομο δημιουργεί το προσωπικό του ύφος και προβάλλει την ατομικότητά του. Αυτό ισχύει, διότι κάθε άνθρωπος χρησιμοποιεί τον λόγο με δικό του τρόπο, σεβόμενος σε γενικές γραμμές τους κανόνες του. Αυτό συμβαίνει, επειδή ο κάθε άνθρωπος είναι ξεχωριστή προσωπικότητα. Επομένως, ξεχωριστός είναι και το ύφος του λόγου του.

B2. 1) *κώδικας επικοινωνίας*
2) *μητρικής γλώσσας*
3) *γλωσσικής κοινότητας*

Γ.

ΤΟΠΟΣ, ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

Αγαπητέ μου φίλε,

Η γλώσσα, όπως όλοι γνωρίζουμε, χρησιμοποιείται μόνο από εμάς τους ανθρώπους και είναι σημαντική όσο η ύπαρξή μας. Ωστόσο, όπως έχω μάθει, δεν ενδιαφέρεσαι όσο θα έπρεπε για την καλλιέργεια της γλώσσας σου. Η αξία του να χειριζόμαστε ορθά την μητρική μας γλώσσα είναι πολύτιμη για πολλούς λόγους.

Αρχικά, είναι πολύτιμη η προσφορά της μητρικής γλώσσας σε πνευματικό επίπεδο. Η γλώσσα είναι το όργανο το οποίο εκφράζει την ανθρώπινη σκέψη. Με αυτήν, οι άνθρωποι είναι σε θέση να διαδίδουν γνώσεις που είναι σημαντικές για την ύπαρξη του κόσμου. Έτσι, βελτιώνεται η κριτική ικανότητα των ανθρώπων και οι άνθρωποι παίρνουν αποφάσεις που αναβαθμίζουν/ωφελούν την ζωή τους.

Επιπλέον, η ορθή γνώση της μητρικής γλώσσας έχει σχέση με το ότι ενισχύεται η δημοκρατία. Αυτό ισχύει, διότι καλλιεργείται ο διάλογος, με αποτέλεσμα να εκφράζονται, χωρίς εμπόδια, όλες οι απόψεις σχετικά με τα πολιτικά θέματα. Στην συνέχεια, κρίνονται με αντικειμενικό τρόπο οι απόψεις αυτές και εφαρμόζονται όσες θεωρούνται ως οι πιο κατάλληλες για την πρόοδο του κοινωνικού συνόλου.

Επιπροσθέτως, η γλώσσα παίζει βασικό ρόλο σχετικά με την υγιή κοινωνικοποίηση, εφόσον υπάρχει πρόθεση των ανθρώπων για αυτήν. Συνεπώς, επικοινωνούν ακόμα και άνθρωποι που ανήκουν σε διαφορετικές ομάδες, με συνέπεια όλοι να κατανοούν ότι οι άνθρωποι έχουν αξία και προσφέρουν στην κοινωνία. Αυτό είναι πολύ σημαντικό, επειδή έτσι αντιμετωπίζεται ο κοινωνικός ρατσισμός και οι άνθρωποι αναπτύσσουν σχέσεις βασισμένες στην αγάπη και τον αλληλοσεβασμό.

Η ορθή γνώση της μητρικής γλώσσας, ακόμα, είναι ωφέλιμη σε επαγγελματικό επίπεδο. Ο άνθρωπος που χειρίζεται ορθά την γλώσσα του μπορεί και συνεννοείται πολύ εύκολα με τους συνεργάτες του για επαγγελματικά θέματα. Έτσι, αντιμετωπίζει με επιτυχία τα καθήκοντα της εργασίας του. Αποτέλεσμα είναι, επίσης, οι οικονομικές του αμοιβές να αυξάνονται. Επομένως, καλύπτει με ευκολία τις ανάγκες του για επιβίωση.

Κλείνοντας, αγαπητέ μου φίλε, θα ήθελα για άλλη μια φορά να σου τονίσω ότι η σημασία του να γνωρίζουμε ικανοποιητικά την μητρική μας γλώσσα είναι τεράστια. Επομένως, όλοι μας πρέπει να την καλλιεργούμε, διότι έτσι ο πολιτισμός μας θα προοδεύσει.

Με αγάπη.

Σχέσεις γονέων - εφήβων

Μελετώντας κανείς τις σχέσεις των εφήβων και των γονέων μέσα από το πρίσμα της επικράτησης ενός γενικότερου πνεύματος ελευθερίας αντιλαμβάνεται ότι ο διάλογος αποτελεί ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά της ομαλής λειτουργίας της οικογένειας. Όταν οι γονείς **συζητούν** με τους εφήβους για όλα σχεδόν τα θέματα που τους απασχολούν και όταν οι τυχόν διαφοροποιήσεις ή και εντάσεις στις σχέσεις μεταξύ των μελών της οικογένειας επιλύονται με τον εποικοδομητικό διάλογο, τότε οι έφηβοι δομούν με μεγαλύτερη ευκολία και με αυτοπεποίθηση την ταυτότητά τους.

Κατ' αρχάς, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η διερεύνηση του ρόλου της μητέρας στην ανάπτυξη της προσωπικότητας του παιδιού. Η μητέρα αποτελεί για το παιδί, ιδίως στην εφηβική του ηλικία, το κύριο πρόσωπο αναφοράς, τη δεσπόζουσα¹ μορφή με την οποία ο έφηβος αναπτύσσει έντονη αμφίδρομη² σχέση, σχέση αλληλεπίδρασης και αλληλοσυμπλήρωσης. Η σχέση του παιδιού με τη μητέρα είναι περισσότερο συνδεδεμένη με τη φυσική και ψυχική υγεία του παιδιού για λόγους μερικώς βιολογικούς, αλλά κυρίως κοινωνικούς, καθώς η μητέρα είναι βασικός φορέας κοινωνικοποίησης.

Αντίθετα, ο ρόλος του πατέρα είναι κοινωνικά περιορισμένος. Ασφαλώς, η διαφορετική, και συνήθως μικρότερη χρονικά, εμπλοκή του πατέρα με το παιδί δεν σημαίνει ότι ο ρόλος του είναι λιγότερο σημαντικός. Ο πατέρας κατέχει σημαντική θέση στην εξελικτική πορεία του παιδιού. Η **συνεισφορά** του είναι πολύτιμη για τη διαμόρφωση της προσωπικότητας και της κοινωνικοποίησης του παιδιού. Επιπλέον, ο ρόλος του πατέρα αναδεικνύεται ιδιαίτερα καθοριστικός κατά την περίοδο της εφηβείας, τόσο για την έφηβη κόρη, στο υποσυνείδητο της οποίας καταγράφεται ως πρότυπο που θα καθορίσει τις μελλοντικές επιλογές ως προς τον σύντροφό της, όσο και για τον γιο, ως ανδρικό πρότυπο προς μίμηση.

Φυσικά, όταν και οι δυο γονείς είναι παρόντες, διαθέτουν σχεδόν ίσο χρόνο να συζητήσουν, να ελέγξουν και να εκθέσουν τις απόψεις τους σε θέματα κυρίως επαγγελματικού προσανατολισμού. Ωστόσο, οι μητέρες είναι πιο πρόθυμες να επεκταθούν και να συζητήσουν με τους εφήβους και πιο προσωπικά τους θέματα, όπως η επιλογή φίλων ή η διασκέδασή τους. Οι έφηβοι, όμως, φαίνεται να δηλώνουν πως η άποψη του πατέρα είναι πιο **καθοριστική** σε άλλους τομείς, όπως οι θρησκευτικές και πολιτικές πεποιθήσεις. Οι περισσότερες διαφοροποιήσεις αφορούν στην παρατήρηση μιας αυξημένης

Έκφραση Έκθεση Α' Λυκείου

αυστηρότητας κυρίως του πατέρα προς τις κόρες στον τομέα της διασκέδασης και της επιλογής φίλων.

Βέβαια στις μέρες μας, ο θεσμός της οικογένειας με τη μορφή που τον γνωρίζαμε στο παρελθόν έχει **διαφοροποιηθεί**. Δυστυχώς, ο χρόνος ενασχόλησης των γονέων με τους εφήβους είναι σαφέστατα μειωμένος σε σχέση με το παρελθόν και συνεχίζει να **μειώνεται** διαρκώς, λόγω του φόρτου εργασίας των γονέων και του πλήθους των λοιπών ενασχολήσεων. Αλλά και οι ίδιοι οι έφηβοι με τη σειρά τους, εκτός από το εξαντλητικό σχολικό ωράριο, είναι υποχρεωμένοι να ανταποκριθούν και σε ένα πλήθος ρόλων και ασχολιών, γεγονός που ελαττώνει τον ελεύθερο χρόνο για ενδοοικογενειακές διαπροσωπικές σχέσεις.

Ασφαλώς το επίπεδο και η ποιότητα της επικοινωνίας μεταξύ των γονέων επηρεάζουν άμεσα τη συναισθηματική και κοινωνική έκφραση των εφήβων. Η εκτίμηση και ο σεβασμός μεταξύ των γονέων έχουν σημαντικό αντίκτυπο και στον τρόπο έκφρασης της εκτίμησης και του σεβασμού των εφήβων, τόσο προς τους γονείς τους, όσο και προς τους άλλους συγγενείς και το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον. Ειδικότερα, έχει παρατηρηθεί ότι η θετική συμπεριφορά του πατέρα προς τη μητέρα προσφέρει ιδιαίτερη ικανοποίηση στους εφήβους. Επομένως, αναδεικνύεται ιδιαίτερα σημαντικός ο ρόλος των γονέων στη δόμηση μιας υγιούς και δημιουργικής σχέσης με τον επαναστατημένο και σαστισμένο έφηβο των ημερών μας.

¹ δεσπόζουσα: κυρίαρχη.

² αμφίδρομη: αμφίπλευρη, από δύο πλευρές.

Θέματα

A1. Γιατί οι γονείς και οι έφηβοι, σύμφωνα με τη συγγραφέα του κειμένου, δεν επικοινωνούν αποτελεσματικά μεταξύ τους; (60-80 λέξεις) **(Από την Τράπεζα Θεμάτων)**

(μονάδες 15)

A2. Να επισημάνετε πέντε διαρθρωτικές λέξεις του κειμένου που συνδέουν τις παραγράφους μεταξύ τους. **(Από την Τράπεζα Θεμάτων)**

(μονάδες 10)

Έκφραση Έκθεση Α΄ Λυκείου

B1. Να δημιουργήσετε μία πρόταση χρησιμοποιώντας καθεμιά συνώνυμη λέξη ή ισοδύναμη φράση των λέξεων με **έντονη γραφή**, με βάση τη σημασία τους στο κείμενο: **συζητούν, συνεισφορά, καθοριστική, διαφοροποιηθεί, μειώνεται.**

(Από την Τράπεζα Θεμάτων)

(μονάδες 10)

B2. Να δημιουργήσετε τρεις δικές σας προτάσεις με τις λέξεις των παρακάτω προτάσεων με **έντονη γραφή** (μία σε κάθε πρόταση) με την κυριολεκτική/δηλωτική ή τη μεταφορική/συνυποδηλωτική τους σημασία.

1. Οι τυχόν διαφοροποιήσεις ή και εντάσεις στις σχέσεις μεταξύ των μελών της οικογένειας επιλύονται με τον **επικοινωνιακό** διάλογο.
2. Οι έφηβοι **δομούν** με μεγαλύτερη ευκολία και αυτοπεποίθηση την ταυτότητά τους.
3. Η εκτίμηση και ο σεβασμός μεταξύ των γονέων έχουν σημαντικό **αντίκτυπο** και στον τρόπο έκφρασης της εκτίμησης και του σεβασμού των εφήβων.

(Από την Τράπεζα Θεμάτων)

(μονάδες 15)

Γ. Σε ομιλία 350-400 λέξεων διευθυντή σχολείου προς τους μαθητές, να αναπτύξετε τα αίτια του χάσματος γενεών και να προτείνετε τρόπους γεφύρωσής του. (Από τον καθηγητή)

(μονάδες 50)

Απαντήσεις

A1. Την σύγχρονη εποχή, έχει μεταβληθεί ο θεσμός της οικογένειας σε σχέση με το παρελθόν. Πιο συγκεκριμένα, οι γονείς δεν ασχολούνται με τα παιδιά τους για μεγάλο χρονικό διάστημα, διότι έχουν πολλά επαγγελματικά αλλά και άλλων ειδών καθήκοντα. Επιπροσθέτως, και οι έφηβοι έχουν μειωμένο ελεύθερο χρόνο, διότι το σχολικό τους ωράριο είναι κουραστικό αλλά και πρέπει να αντεπεξέλθουν σε άλλες υποχρεώσεις.

A2. Κατ' αρχάς: Απαρίθμηση επιχειρήματος.

Αντίθετα: Αντίθεση

Φυσικά: Βεβαίωση

Βέβαια: Βεβαίωση

Ασφαλώς: Βεβαίωση

Έκφραση Έκθεση Α' Λυκείου

- B1. -συζητούν:** Οι συμμαθητές χαίρονται να **μιλούν** μεταξύ τους σχετικά με το πού θα πάνε εκδρομή.
- συνεισφορά:** Η **συμβολή** του στην ομαλή λειτουργία της εταιρείας είναι πολύτιμη και γι' αυτό πήρε προαγωγή.
- καθοριστική:** Η συμβολή της συστηματικής μελέτης στην πρόοδο του μαθητή είναι **αποφασιστικός**.
- διαφοροποιηθεί:** Έχει μεταβληθεί η λειτουργία των κινητών τηλεφώνων σε σχέση με την εποχή που πρωτοεμφανίστηκαν.
- μειώνεται:** Η αγορά βιβλίων από εμένα δεν ελαττώνεται με συνέπεια να φτιάξω νέα ράφια στην βιβλιοθήκη μου.
- B2. 1. εποικοδομητική:** Με την **γόνιμη** συνεργασία, η εταιρεία θα προοδεύσει. (Μεταφορική)
- 2. δομών:** Θα **χτίσω** μία οικογενειακή μονοκατοικία στην Θεσσαλονίκη. (Κυριολεκτική)
- 3. αντίκτυπο:** Το **αποτέλεσμα** της συστηματικής του εργασίας, ήταν να σταθεροποιηθεί στην εταιρεία που εργάζεται. (Κυριολεκτική)

Γ.

Αγαπητά μου παιδιά,

Συγκεντρωθήκαμε εδώ διότι επιθυμώ να σας μιλήσω για ένα σημαντικό φαινόμενο, το οποίο απασχολεί την κοινωνία διαχρονικά και παγκοσμίως. Αυτό το φαινόμενο είναι το χάσμα των γενεών, δηλαδή οι διαφορές μεταξύ των νέων και των ενηλίκων. Τα αίτια για την εκδήλωση του φαινομένου είναι πολλά και σημαντικά.

Αρχικά, είναι αλήθεια ότι οι νέοι έχουν μορφωθεί διαφορετικά και κατά περιπτώσεις περισσότερο από τους ενήλικους, κυρίως από τους ηλικιωμένους. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να έχουν αναπτύξει διαφορετικές απόψεις για πολλά ζητήματα που απασχολούν την κοινωνία και την ζωή γενικότερα. Έτσι, δεν είναι εύκολο και για τις δύο ομάδες να επικοινωνήσουν μεταξύ τους και να συνεννοηθούν.

Ένα ακόμα αίτιο είναι οι ριζικές αλλαγές που συμβαίνουν στο σώμα των νέων, που ασκούν επίδραση και στην ψυχική τους κατάσταση. Οι νέοι, σε πολύ μεγάλο βαθμό, δεν μπορούν να συνηθίσουν τις αλλαγές αυτές, με αποτέλεσμα να προκαλείται σε αυτούς συχνά εκνευρισμός. Ωστόσο, οι ενήλικοι δεν δείχνουν πάντα κατανόηση προς αυτό το πρόβλημα, αλλά αντιδρούν και αυτοί με οργή προς τους νέους.

Επίσης, οι ενήλικοι σε αρκετές περιπτώσεις δεν ενδιαφέρονται όσο πρέπει ή και ακόμα αδιαφορούν για τα προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζουν οι νέοι. Αυτή η αδιαφορία συχνά προέρχεται από τις επαγγελματικές υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει οι ενήλικοι. Επομένως, δεν εξασφαλίζουν τον χρόνο να ασχοληθούν με τους νέους, οι οποίοι, έτσι, αντιδρούν, διότι δεν αισθάνονται την αγάπη των ενηλίκων που επιθυμούν πολύ.

Είναι, όμως αλήθεια και το ότι πολλοί νέοι δεν σέβονται όσο θα έπρεπε τους ενήλικους. Συμπεριφέρονται με αυθάδεια προς τους μεγαλύτερους, για να αποδείξουν ότι έχουν ισχυρή προσωπικότητα, ώστε να τους σέβονται. Επίσης, θεωρούν ότι οι ενήλικοι πρέπει να τους τα προσφέρουν όλα, χωρίς εκείνοι να προσπαθούν. Έτσι, οι ενήλικοι θεωρούν ότι οι εφηβίκοι είναι άτομα χωρίς ωριμότητα και υπευθυνότητα.

Αν και το χάσμα γενεών έχει πολλά αίτια, όπως προανέφερα, αγαπητά μου παιδιά, υπάρχουν τρόποι για να γεφυρωθεί.

Έκφραση Έκθεση Α΄ Λυκείου

Ένας από τους τρόπους είναι οι ενήλικοι να καταλάβουν ότι οι νέοι σε αυτήν την φάση της ζωής τους αλλάζουν εμφανισιακά. Επομένως, πρέπει να βοηθήσουν τους νέους να δεχτούν την αλλαγή αυτή, διότι θα τους βοηθήσει να ωριμάσουν. Επίσης, οι έφηβοι πρέπει να είναι υπομονετικοί, όταν οι βιολογικές μεταβολές τους προκαλούν εκνευρισμό και να κατανοήσουν ότι αυτές είναι φυσιολογικές και όχι ανησυχητικές.

Ακόμα, οι ενήλικοι οφείλουν να αναλάβουν τις ευθύνες τους προς τους νέους. Για αυτόν τον λόγο, είναι ανάγκη να αρχίσουν να δείχνουν ενδιαφέρον προς τους έφηβους και να τους συμπαραστέκονται όταν οι έφηβοι χρειάζονται πραγματικά την πολύτιμη βοήθεια και εμπειρία των μεγαλύτερων. Έτσι, οι έφηβοι θα αισθανθούν αγάπη και θα κατανοούν ότι οι ενήλικοι προσπαθούν για το όφελός τους.

Ακόμα, οι ενήλικοι, όταν παρατηρούν τα σφάλματα των νέων, πρέπει να τους εξηγούν με σεβασμό και χωρίς αυταρχισμό ότι επιβάλλεται να τα καταπολεμήσουν για να βελτιωθεί η ζωή τους. Επίσης, οι ενήλικοι πρέπει να παραδέχονται τα δικά τους λάθη. Έτσι, οι έφηβοι όχι μόνο θα εκτιμήσουν την ευνοϊκή διάθεση των μεγαλύτερων αλλά και θα τους μιμούνται στην ορθή συμπεριφορά.

Καθήκοντα, όμως, έχουν και οι νέοι. Είναι ωφέλιμο να αναπτύξουν σεβασμό προς τους ενήλικους και τους θεσμούς της κοινωνίας που είναι άξιοι σεβασμού ώστε να μην τους απορρίπτουν όλους χωρίς να τους κρίνουν. Επομένως, θα αναγνωρίσουν σε ποιες περιπτώσεις είναι λάθος να ενεργούν χωρίς να τους ελέγχει κανείς για τις πράξεις τους. Έτσι, θα αναπτύξουν ωριμότητα στην συμπεριφορά τους.

Κλείνοντας, αγαπητά μου παιδιά, το χάσμα γενεών οφείλεται σε πολλά αίτια αλλά υπάρχουν και τρόποι για να γεφυρωθεί, όπως ανέφερα πριν. Είναι, επομένως αναγκαία η γεφύρωση του χάσματος, διότι έτσι θα σημειωθεί κοινωνική πρόοδος.

Σας ευχαριστώ που με ακούσατε.